

3. *Эхинацея пурпурова* — стимулятор резистентності телят / В.О. Бусол, О.Т. Кудан, В.Ф. Бабкін і ін. // Тези доповідей Міжнар. конф. з нагоди 80-річчя Інституту лікарських рослин УААН, 3–5 липня 1996 р. м. Лубни. — Полтава, 1996. — С. 261–262.

4. Колесник М., Усачова В., Кравченко О. Впровадження рослинного біостимулятора // Тваринництво України. — 2004. — № 4. — С. 24–25.

5. Чудак Р.А., Мельникова Т.В., Огородничук Г.М. Продуктивность, убойные и органолептические качества мяса цыплят кросса "Кобб-500" при скармливании эхинацей пурпурной // С эхинацей в третье тысячелетие: Материалы Междунар. науч. конф., Полтава, 7–11 июля 2003. — С. 265–269.

ПОВЫШЕНИЕ РЕАЛИЗАЦИИ ГЕНЕТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА ПРЕПАРАТАМИ ЭХИНАЦЕИ ПУРПУРНОЙ. Бегма Л.А., Давыдок Т.И.

Изложены результаты исследований по использованию препаратов эхинацеи пурпурной для повышения производительности крупного рогатого скота. Установлено их положительное влияние на резистентность и скорость роста телят, течение родового и послеродового периодов коров, их молочную продуктивность, а также на воспроизводительную функцию быков-производителей.

Эхинацея пурпурная, кормовая добавка, телята, коровы, быки-производители, продуктивность

INCREASE OF REALIZATION OF GENETIC POTENTIAL OF CATTLE BY PREPARATIONS OF ECHYNACEA PURPUREA. Begma L.A., Davidoc T.I.

The results of researches are expounded on the study of the use to the cattle of preparations of Echinacea purpurea. Their positive influence on rezystance and speed of growth of calf is set, flow of birth and post-natal period of cows, their milk productivity, and also on the reproductive function of bulls.

Echinacea purpurea, forage addition, calf, cows, bulls, productivity

УДК 636.612.018

М.Д. БЕРЕЗОВСЬКИЙ

Институт свиноводства ім. О.В. Квасницького УААН

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГЕНОФОНДУ СВИНЕЙ В УКРАЇНІ

Наведено стан генофонду свиней в Україні та запропоновано об'єднати подібні за походженням породи з метою збереження їх як генотип вітчизняної селекції.

Генофонд, породи, свині, збереження

У країнах з розвиненим свиноводством нині використовують 5 основних порід (велику білу, ландрас, дюрок, гемпшир, п'єтрен та гібридних кнурів), які вирізняються високим рівнем продуктивності. За основними господарськи корисними ознаками з названими генотипами не можуть конкурувати інші малочисельні локальні породи.

В Україні розводять 11 порід свиней, частка яких становить, %: велика біла (ВБ) — 80,8; українська степова біла (УСБ) — 1,2; миргородська — 1,3; українська степова ряба (УСР) — 0,1; велика чорна (ВЧ) — 1,1; ландрас (Л) — 7,1; дюрок (Д) — 0,6; українська м'ясна (УМ) — 3,2; полтавська м'ясна (ПМ) — 2,8; уельська (У) — 0,5; червона білопояса (ЧБП) — 1,3%. З наведених даних видно, що для окремих порід виникла реальна загроза зникнення, а якщо більш принципово підійти до цього питання, то деякі з них за своєю кількістю вже сьогодні умовно представляють свій генотип.

Із названих порід — 5 зарубіжної і 6 вітчизняної селекції. Резерви першої групи практично невичерпні, другої — різко скорочуються. Генеалогічну структуру порід зарубіжної селекції (ВБ, ВЧ, Л, Д, У) можна періодично поповнювати шляхом завезення тварин або сперми з інших країн. Що ж стосується вітчизняних гено-

© М.Д. Березовський, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

типів, то за ситуації, яка склалася, виникає необхідність кардинального вирішення питання щодо їхнього розведення і збереження.

Різке зменшення поголів'я локальних порід, а відповідно і звуження генеалогічної структури стало передумовою схрещування їх з іншими породами, а такий підхід рівноцінний знищенню цих генотипів. Наприклад, починаючи з 70-х років ХХ ст., миргородську породу "перекривали" породами п'єтрен, гемпшир, великою чорною, білоруською чорно-рябою і навіть ландрасом; українську степову рябу – породою дюрорк; полтавську й українську м'ясні – породою ландрас. Аналогічний методичний підхід було застосовано і стосовно до породи зарубіжного походження – уельської, яку "поліпшували" породами великою білою і ландрас.

Який же вихід із ситуації, що склалась відносно кожної з локальних порід? З урахуванням їхньої генетичної подібності (за походженням) і недопущення повного зникнення їх доцільним було б об'єднати окремі з них, котрі мають спільність походження, і розпочати роботу з консолідації їх за відповідними селекційними програмами.

Українська степова біла порода. Створювалась з використанням місцевих свиней півдня України методом "поглинального" схрещування з кнурами великої білої породи і на завершальному етапі виведення вона мало відрізнялась від поліпшувальної породи. Тому, враховуючи її катастрофічне скорочення, доцільно було б розпочати роботу щодо створення внутрішньопородного південного типу великої білої породи на базі УСБ і ВБ порід.

Українська степова ряба порода. Залишилось всього 60 свиноматок, що не дає можливості зберегти її як самостійну популяцію.

Миргородська порода. У зв'язку з необдуманим, багаторічним схрещуванням з іншими породами вона давно втратила властиві їй ознаки, особливо, що стосується якісних показників продуктів забою, а також показників продуктивності. Тому є підстави об'єднати породи УСР і М, подібних за своїм походженням, і розпочати цілеспрямовану роботу з українською чорно-рябою породою свиней з двома внутрішньопородними типами – миргородським і асканійським.

Об'єднання двох порід – *української і полтавської м'ясних* – взагалі не може викликати ніяких сумнівів, адже вони настільки

подібні за походженням, що вести мову за дві різні породи взагалі не коректно. Такий підхід сприяв би збереженню цієї популяції свиней, а селекційну роботу слід спрямувати на удосконалення внутрішньопородних типів (центрального, полтавського, харківського, асканійського).

Щодо уельської породи, то з нею взагалі необхідно припинити роботу як з породою, а селекціонувати наявне племінне стадо як кросбредну популяцію м'ясного напрямку продуктивності.

Об'єднавши названі малочисельні породи свиней на даному етапі, основну увагу треба було б звернути на оцінку тварин за фенотипом і генотипом, постійно проводити моніторинг параметрів генетичної мінливості різних показників з паралельним вивченням ДНК та інших маркерів у селекційному процесі.

Вважаю, що тільки такий науково-методичний і практичний підхід буде сприяти збереженню вищеназваних генотипів свиней. Безумовно, що для виконання цієї роботи необхідна державна фінансова підтримка відповідних суб'єктів племінної справи.

Матеріали статті мають дискусійний характер і хотілося б знайти думку науковців та практиків, які ведуть селекційну роботу з названими породами свиней.

СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ СОХРАНЕНИЯ ГЕНОФОНДА СВИНЕЙ В УКРАИНЕ. Березовский Н.Д.

Приведено состояние генофонда свиней в Украине и предложено объединить сходные по происхождению породы с целью сохранения их в качестве генотипов отечественной селекции.

Генофонд, порода, свиньи, сохранение

STATE END PERSPECTIVES SAVING GENE POOL THE PIGS OF UKRAINE. Berezovsky N.D.

The state of pig gene pool in Ukraine is presented and it has been proposed to combine breeds similar in origin in order to preserve them as genotypes of our country's selection.

Gene pool, breed, pigs, saving